

Η μαρτυρία του Πατρ. Νικολάου Α΄ για τον Σλαβικό εποικισμό της Πελοποννήσου (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

/ [Πεμπουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

[Προηγούμενη δημοσίευση: <http://www.pemptousia.gr/?p=165356>]

Η μαρτυρία του πατριάρχη Νικολάου, όπως διαφαίνεται από την αντιπαραβολή της με άλλα κείμενα κι από τις εν γένει ιστορικές μας γνώσεις, καταδικάζεται ως αναληθής. Πράγμα που θα δούμε και παρακάτω. Ο Φαλλμεράυερ, ο οποίος στηρίζεται ολοκληρωτικά σε αυτήν, υποκύπτει σε μέγα επιστημονικό ατόπημα. Και τούτο, διότι αφ ενός ο Νικόλαος δεν είναι αξιόπιστη πηγή λόγω του τεράστιου χρονικού κενού ανάμεσα στα γεγονότα και την εποχή του, ένα κενό 5 ολόκληρων αιώνων, αφ ετέρου διότι δεν γράφει ιστορία, μελετώντας προσεκτικά και ελέγχοντας αυστηρά το κάθε τι, όπως για παράδειγμα ο Θεοφάνης και ο Σιμοκάττης. Η πιο σημαντική όμως διαφορά ανάμεσα στους ιστοριογράφους και τον πατριάρχη, είναι το κίνητρο που τους ωθεί στην καταγραφή των γεγονότων. Οι δύο τάσσονται υπέρ της ιστορικής αντικειμενικότητας και αλήθειας. Ο Νικόλαος όμως, δεν έχει σκοπό να γράψει ιστορία, αλλά να προβάλει την αξία της

εκκλησίας των Πατρών, τον αποστολικό θρόνο, που πρέπει να αναδειχθεί, καθώς βάζει τον ίδιο τον Απόστολο Ανδρέα να σώζει την πόλη θαυματουργικά. Η υπερβολή των 218 ετών σλαβικής κατοχής, έρχεται να κορυφωθεί με τη μεγαλύτερη υπερβολή της σωτηρίας της πόλεως από τον Πρωτόκλητο, μέσα σε μία μόλις ώρα! Ο σκοπός τού πατριάρχη ήταν να αποδείξει στον παραλήπτη τής επιστολής του, Αλέξιο Κομνηνό, ότι η αναβάθμιση των μητροπόλεων είναι υψίστης σημασίας ζήτημα.

Ο Κωνσταντίνος Παπαρρηγόπουλος στο σύγγραμμά του- απάντηση στην ανθελληνική θεωρία τού Φαλλμεράνερ, λέει για το Νικόλαο, πως «θέλοντας να μεγαλοποιήσει το γεγονός της αναβάθμισης των μητροπόλεων, παρουσίασε από τη μια τον εχθρό που εξολοθρεύτηκε πολύ πιο φοβερό από ό, τι ήταν, κι από την άλλη τα αποτελέσματα τής ήττας του πολύ μεγαλύτερα επίσης. Μπέρδεψε έπειτα τούς Αβάρους, διότι δε γνώριζε ποιοι ακριβώς ήσαν οι εχθροί που νικήθηκαν στην Πάτρα το 807, ούτε τότε ήρθαν στην Πελοπόννησο. Ως πατριάρχης υπήρξε περισσότερο εξοικειωμένος με τους εκκλησιαστικούς συγγραφείς, οπότε βρίσκοντας στην εκκλησιαστική ιστορία πως οι Άβαροι είχαν εισβάλει στην Πελοπόννησο πριν διακόσια χρόνια, συμπέρανε ότι εκείνοι εξοντώθηκαν με τη βοήθεια του Απ. Ανδρέα.»

Να αναφερθούμε τώρα στο σημείο, που ο Νικόλαος χαρακτηριστικά αναφέρει, ότι δεν μπορούσε κανένας Βυζαντινός να πατήσει στην Αχαΐα για 218 χρόνια. Ο Θεοφάνης γράφει πως στα 783, η Ειρήνη η Αθηναία έστειλε στην Πελοπόννησο το

στρατηγό Σταυράκιο με σπουδαία στρατιωτική δύναμη εναντίον των αποστατών Σλάβων. Εκείνος τους υπέταξε και έφερε αιχμαλώτους και λάφυρα στην Κωνσταντινούπολη. Αυτό έγινε 24 χρόνια πριν τη μάχη της Πάτρας και την οριστική εκδίωξή τους στα 807. Άρα ούτε αυτή η αναφορά τού Νικολάου, μας βρίσκει σύμφωνους.

Ιδιαίτερη βαρύτητα πρέπει να δοθεί στο γεγονός πως ο Φαλλμεράυερ, σε πολλά σημεία της μετάφρασής του, κάνει λάθη, συγχέει περιοχές ή ονόματα. Και γενικώς δίνει μία περιέργως αλλοιωμένη εικόνα πραγμάτων. Εν μέρει, προϊόν της άγνοιας και επιπόλαιας έρευνάς του, ή ακόμη των επιδιώξεών του, θέλοντας να εξάγει το συμπέρασμα στο οποίο αρεσκόταν ο ίδιος και όχι την αλήθεια αυτή καθεαυτή. Σύμφωνα με τον Φαλλμεράυερ, ο στρατηγός Σταυράκιος εισέβαλε στην Ελλάδα και επέπεσε στην Πελοπόννησο. Ο Θεοφάνης όμως αναφέρει ότι ο Σταυράκιος κατήλθε στην Ελλάδα και εισήλθε στην Πελοπόννησο. Ο Γερμανός ερευνητής, θέλει αλλάζοντας τη σημασία των ρημάτων, να ενισχύσει την άποψη ότι οι Σλάβοι είχαν διαμορφώσει ένα καθεστώς διοίκησης στην περιοχή, που δεν επέτρεπε στο βυζαντινό στρατό να εισέλθει χωρίς βία.

Παρ' όλ' αυτά να μην ξεχάσουμε να αναφερθούμε στο έργο του Κωνσταντίνου του Πορφυρογέννητου Προς τον ίδιον Υιόν Ρωμανόν, ειδικά στο κεφάλαιο μθ' (49), όπου για άλλη μία φορά καταρρίπτονται όλα όσα λέει ο πατριάρχης Νικόλαος. Λέγοντας ο Πορφυρογέννητος ότι οι Σλάβοι σκέφτηκαν να αποστατήσουν, ευθύς αμέσως καταλαβαίνουμε ότι ήσαν φόρου υποτελείς και όχι κυρίαρχοι του τόπου. Εξακολουθεί ο αυτοκράτωρ, λέγοντας πως οι Σλάβοι κατέλαβαν τα σπίτια των γειτόνων τους Γραικών, άρα υπήρχαν ακόμη Έλληνες στην περιοχή και δεν είχαν εξαφανιστεί. Ήσαν μάλιστα αρκετοί ώστε να κατατροπώσουν τούς Σλάβους, εν τέλει. Τέλος, ο Πορφυρογέννητος λέγοντας ότι οι Σλάβοι επετέθησαν στην Πάτρα και ότι ο εκεί στρατηγός βρισκόταν στο κάστρο της Κορίνθου, εξάγεται το συμπέρασμα ότι τουλάχιστον η Πάτρα και η Κόρινθος δεν κυριεύτηκαν από Σλάβους και οι Έλληνες ήσαν ελεύθεροι να εισέρχονται εκεί.

(συνεχίζεται)